

ул. „Проф. арх. Станчо Белковски“ №16, 1797, София, община Столична, район „Студентски“, тел. +3592-871-91-43; + 3592-871-90-67; <https://dg10.bg/>; cheburashkadg10@gmail.com

УТВЪРЖДАВАМ:

ДИРЕКТОР:

(Мария Шонева)

Заповед № РД-09-65/11.10.2022 г.

СЪГЛАСУВАЛ:

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОС

(Пл. Ламбова - Гераскова)

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ
ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА
ДЕЦАТА ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ

СОФИЯ

2022г.

I. ФИЛОСОФИЯ НА ПРОГРАМАТА

Екипът на ДГ №10 „Чебурашка“ приема настоящата програма като база за по-нататъшно развитие и надграждане на добрите си практики за възприемане на приобщаващото образование като ориентиран подход за професионално осигуряване на пълноценна подкрепяща среда, в която всяко дете се чувства полезно, ценено и включено в живота на детската общност на групата с усещане за принадлежност и взаимосвързаност с останалите.

Тази приобщеност включва физически, психически и социални параметри на подкрепящата среда, в която всяко дете в детската градина да получи необходимото за своето оптимално развитие. Колегията на ДГ №10 приема дейностите, които се реализират в приобщаващото образование като необходимо допълнение към работата на всеки педагогически специалист и учител за обезпечаване на детското развитие по начин, по който всяко дете се чувства значимо и полезно както в детската общност, така и в своята семейна среда.

Екипната ни позиция за приобщаващо образование включва разбирането, че:

- Всички деца чрез подходящи подходи и методология на работа участват успешно според своите индивидуални възможности в образователния процес;
- Приобщаващото образование само по себе си е силен фактор, способстващ за разбирането на необходимостите на всички деца, а наличието му в предучилищната институция е основан фактор за разбиране и удовлетворяване на детските потребности в зависимост от пораждащите ги причини;
- Признава и зачита основни различия между децата въз основа на налични здравни увреждания, спецификите на детската възраст и етническа принадлежност.
- Приобщаващото образование е динамичен процес, който се развива в зависимост от културата и контекста, бидейки част от по-обхватната стратегия за изграждане на приобщаващо общество.

II. ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование и се реализира в съответствие с:

- o Гарантиране на правото на всяко дете на достъп до детска градина най-близо до неговото местоживееие и на правото му на качествено образование;

- о Гарантиране на достъпа на всяко дете до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности и с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на обучение и приобщаване, които да бъдат преодолявани с подходящи форми на подкрепа;
- о Прилагане на стимулираща мотивация и диференцирани педагогически подходи в съответствие с интересите на детето, съобразени с възрастовите и социалните промени и живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
- о Приемане и зачитане на уникалността на всяко дете - индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето да развие максимално своя потенциал;
- о Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното образование, гаранция за които са създадените условия за обучение на всички деца заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат при ученето и научаването и при участието им в дейността на детската градина;
- о Системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища - управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата;
- о Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование - детската градина, училището, РЦПППО, детето, семейството и общността;
- о Намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на децата в дейността на детската градина;
- о Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на децата в зависимост от спецификата на обществения живот;
- о Поддържане на позитивен психоклимат в ДГ N10 „Чебурашка“.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Утвърждаване на водеща роля на подхода при планиране и реализация на дейностите за допълнителна подкрепа в ДГ №10 „Чебурашка“, при който в центъра е поставено нуждаещото се от подкрепата дете.

2. Управление на професионалната работна динамика в процеса на отглеждане и образование на децата в ДГ №10 „Чебурашка“ чрез планирането и реализацията на образователната работа във всяка група по начин, с който се гарантира добрата адаптация и успешна социализация на всяко дете в групата в зависимост от спецификата на образователните му потребности.

3. Гарантиране на равен достъп до пълноценна грижа и ефективно образование за децата със специални образователни потребности в съответствие с техния личен потенциал за участие в образователния процес и съпътстващите го дейности.

4. Поддържане на постоянно добро професионално ниво на учителите и педагогическите специалисти за осъществяване на ефективно интеркултурно образование във всяка група.

III. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

o Провеждане на индивидуални срещи с родителите, чиито деца по преценка на педагогическите специалисти се нуждаят от допълнителна подкрепа.

o Включване на родителската общност в дейности за повишаване на социалната култура за преодоляване на негативни стереотипи спрямо децата с различия.

o Създаване на постоянна организация за ежегодно извършване на ранно оценяване на потребностите на децата от допълнителна подкрепа.

o Индивидуализация на педагогическото взаимодействие с помощ от екипа за допълнителна подкрепа в групите, посещавани от деца със СОП.

o Създаване на информационна система в ДГ №10 за проследяване на развитието на децата със СОП и тези, които попадат в рискови социални групи.

IV. РАННО ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА

ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1. Ранното оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата се извършва в процеса на предучилищното образование.

2. Ранното оценяване се извършва от педагогическите специалисти в детската градина.

3. Ранното оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата в детската градина включва:

- ранно оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения - от учителите в групата в детската градина и/или от психолога, и/или от логопеда в детската градина;
- определяне на необходимост от допълнителни модули за децата, които не владеят български език - от координиращия екип съвместно с учителите в групата в детската градина, психолога и/или логопеда от РЦПППО;
- определяне на необходимост от допълнителни модули за децата, които не владеят български език - от координиращия екип съвместно с учителите в групата в детската градина и/или по инициатива и писмено заявление до директора от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето;
- определяне на необходимост от извършване на оценка от екип за подкрепа за личностно развитие на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето от координиращия екип съвместно с учителите в групата в детската градина и/или по инициатива и писмено заявление до директора от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето;

Основанията за извършване на оценка за установяване на размера и формите за допълнителна подкрепа са установени:

- затруднения във физическото, познавателното, езиковото, социалното, сензорното, емоционалното, творческото развитие на детето спрямо децата от същата възрастова група;
- наличие на рискови фактори и обстоятелства в средата на детето;
- наличие на хронични заболявания, които възпрепятстват обучението, научаването и участието на детето в дейността на детската градина;
- наличие на изяви силни страни на детето в областта на когнитивното развитие, изкуствата и спорта, които се нуждаят от развитие и стимулиране.

4. Ранното оценяване се извършва на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца при постъпване за първи път на детето в детската градина.

5. Оценяването се извършва чрез скрининг за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения.

6. Оценяването се провежда индивидуално за всяко дете с писменото съгласие на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, след информирането му за начина на провеждането и за ползата от прилагането на скрининга.

7. След провеждане на оценяването родителят, представителят на детето или лицето, което полага грижи за детето, се запознава с резултатите от него.

8. В зависимост от резултатите от оценяването координиращият екип съвместно с родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, определя за всяко дете дейности от общата и/или от допълнителната подкрепа за личностно развитие, които се предоставят съобразно индивидуалните потребности на детето.

9. На децата на 5- и 6-годишна възраст в подготвителните групи в детските градини или в училищата, които осъществяват задължително предучилищно образование, се извършва оценка на риска от обучителни затруднения.

10. В 14-дневен срок преди края на учебното време на учебната година учителят на съответната подготвителна група установява готовността на детето за училище.

11. Готовността на детето за училище отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното и емоционалното му развитие.

V. ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1. Общата подкрепа за личностно развитие се осигурява от постъпването на детето в детската градина съобразно индивидуалните му потребности и установените необходиминости за развитие на личния му потенциал.

2. Общата подкрепа за личностно развитие в детската градина, която е насочена към всички деца в групата и гарантира участието и изживането им в образователния процес и включва:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- занимания по интереси;
- грижа за здравето въз основа на информация от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, за здравословното състояние на детето и за проведени медицински изследвания и консултации и при взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в детската градина;
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.

3. Общата подкрепа за личностно развитие в детската градина, която е насочена към превенцията на обучителните затруднения, се изразява във включване на отделни деца в дейности според техните потребности като :

- обучение чрез допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
- прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие; индивидуална и групова работа при установени езикови и/или емоционално- поведенчески и/или сензорни затруднения.

5. Дейността за общата подкрепа да децата се извършва от учителите в групата в детската градина и педагогическия съветник, а допълнителната подкрепа - от психолог, логопед, ресурсен учител, педагогически съветник или от друг педагогически специалист при необходимост - рехабилитатор на слуха и говора и др.

6. В рамките на двете форми на педагогическо взаимодействие учителите в групата оценяват прогреса на развитие на всяко дете, което е включено в дейности за обща подкрепа поне два пъти в рамките на учебната година.

7. Оценката се извършва въз основа на материали от детската дейност – рисунки, други творчески работи на детето и писмено становище за всяка оценка на екипа за допълнителна подкрепа: психолог, ресурсен учител, педагогически съветник и учител на групата.

8. Констатираните резултати от прогреса на развитие на детето на ресурсна подкрепа се отразяват в доклад до директора.

9. Материалите, становищата и докладът се съхраняват в детското портфолио и в личното образователно дело на детето.

10. Екипната работа включва:

- системна консултативна дейност на екипа за оказване на допълнителна подкрепа с учителите, в чиито групи има деца определени за такава;
- обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват децата - обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с децата в групата;
- провеждане на планирани и при необходимост на извънредни срещи когато за целите на работата за допълнителна подкрепа трябва да се включи и:
  - преглед и обсъждане на информацията по образованието в трите му съставни: възпитание, обучение и социализация и развитието на дете, на което се оказва допълнителна подкрепа;
  - въвеждане при необходимост на нови мерки за обща подкрепа на отделни деца;
  - Планирани и извънредни наблюдения на екипа за допълнителна подкрепа, върху децата, на които се оказва такава;
- родителя или представителя на детето или на лицето, което полага грижи за детето, за предоставяне на информация за резултатите от работата с детето както и да бъде изслушан самия родител.

11. Заниманията по интереси по чл. 13, т. 2 и чл. 15, т. 3 от Наредба за приобщаващото образование включват:

- професионални дейности на членовете на екипа за личностна подкрепа и на учителите на групи с деца, които имат необходимост от нея и тези дейности са ориентирани към включване на децата към:

- различни приобщаващи игри;
- разнообразни форми на творчески дейности;
- подходящи за детската възраст спортни прояви.

VI. СФЕРИ НА ПОКРЕПА НА ДЕЦАТА В ДГ №10 „ЧЕБУРАШКА“

1. Оказване на емоционална и нравствена подкрепа на всяко дете в групата при:

- Постъпване в детска ясла или детска градина за първи път;
- Наблюдавана емоционална нестабилност или тревожност;
- Работа за преодоляване на конфликти в детската група;
- Насърчаване на индивидуалния напредък /прогрес/ в образователния процес;
- Създаване на организация, условия и среда за развитие на установени детски заложби и доминиращи умения;
- Констатирани здравословни проблеми до предаване на родителите или на медицински специалист (и).

2. Оказване на допълнителна подкрепа от екипа на детската градина, създаден за целта при доказана необходимост при работа с:

- Деца със СОП;
- Деца в установен и доказан риск;
- Деца с травматично преживяване.

Настоящата програма е разработена на основание чл.263 ал.1 т.9 от ЗПУО , приета на Педагогическия съвет с Протокол N 2/03.10.2022г. и е съгласувана с Обществения съвет.

Програмата може да се актуализира при настъпили промени в нормативните актове и по преценка на Педагогическият съвет, ако спецификата на образователно-възпитателния процес налага това.

